

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — — — 16 kor.
 Negyedévre — — — 4 „
 Helyben hához hordva:
 Egész évre — — — 20 kor.
 Negyedévre — — — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — — — 24 kor.
 Negyedévre — — — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kóriratok visszaadására
 vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes száma ára 6 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 2.

Popovici és más egyebek.

Valami Popovici névre hallgató író könyvet adott ki »Die Vereinigten Staaten von Gross-Österreich« czimmel. Négyszáz oldalánál többet foglal el ez a br... gomba-telep s arról szól, hogy... ene Magyarországot és Ausztri... abban-tani, aztán megint ő-szedrótozni? Az új alakulat lenne Nagy-Ausztria és állana a következő nemzetiségi államokból:

1. Német-Ausztria, 2. Német-Csehország, 3. Német-Morvaország, 4. Csehország, 5. Nyugati-Galicia (lengyelek), 6. Keleti-Galicia (ruthének), 7. Erdély (oláh nemzeti állam), 8. Horvátország (Dalmácia, Fiume és Istria bekebelezésével), 9. Krajna (szlovének), 10. Tótország, 11. Vojvodina (ráczország), 12. Magyarország (a mai Magyarország egy kis része), 13. Székelyország, 14. Trento (Trient és vidéke), 15. Trieszt. (Az utóbbi kettő, mint külön kis olasz államcskak.)

Magyarország Győrnél kezdődne s Debreczennél végződne; Nagyvárad és Arad az oláh Erdélyhez csatolódna, úgy hogy Magyarország csak az a kis terület maradna, a mi egy oláh Erdély, egy külön magyar Székelyország, egy horvát, egy szerb, egy tót állam s a németek és a ruthének államaihoz csatolt darabok kihatása után meghagynék.

A lapok királyi ügyészt emlegetnek s hazafias haraggal vesznek tudomást Popovici ur magántudósi kirándulásairól.

Kár akkora zajt csapni.

A királyi ügyészségnek más dolga van most: az a magyar hazafiakat üldözi, a magyar lapokat koboztatja el s a főispánokat iktatja be. Eme hasznos tevékenysége közben nem érhet rá Popovici urékkal is foglalkozni.

Ha más időkben jelent volna meg a könyv, akkor sem a királyi ügyészt kellene segítségül hívni, hanem csak Schwartzert. Nem államogház kell az ilyen munkák szerzőinek, elég a zuhanózás is. Maguk a nemzetiségek derülhetnek legjobban az egész kis humoros munkán. Nem nehéz kitalálni, honnan sugalmazták a könyvet, mikor annak tendenciája szerint az ekként kiszabdalt államok közös feje a császár, azok közös hivatalos nyelve a német lenne. Ebből ugyan még a nemzetiségek sem kérnek.

Jellemző azonban, hogy a munka mikor jelent meg? Ugyanakkor, amikor a sajtóiroda Andrassy klasszikus fejtegetéseit káplári stílusban igyekeznek lezáfolni.

A két elmemü gyönyörködve nézheti és ölelheti egymást. Egyik Magyarország területét, másik a magyar alkotmányt iparkodik kikanyarítani.

A mekkorát elkanyarodik a józan észről Popovici, akkorát kanyarodik a sajtóiroda is a magyar alkotmányjogtól.

Nem kevés merészség kell ahhoz, hogy Andrassyra ráfogjanak olyasmit, amit ő sohasem mondott s ezt aztán vitézül czáfolják. Méltó hozzá a czáfo-

lat is, a törvények vakmerő elcsavarásából, a magyarság jogainak letagadásából összeállítva.

Popovici ur legalább nyíltan kijelenti, hogy füttyöl a magyar mívoltára, ő Gross-österreicher. Nem használ függefalevélnek hamisított értelmű törvényeket, ke-reken kimondja, hogy ő osztrák szolgál. Gusztus dolga, de egyenes beszéd.

Ellenben a sajtóiroda közjogászai a magyar törvényeket használják köpenyegül a magyar államiság gyengítésére.

A politikai válság.

Mikor lesz új választás?

A vezérbizottságban tegnapelőtt komolyan foglalkoztak a választások kérdésével. A bizottság egyik tagja elmondotta, hogy magánaton teljes bizonyos formában azt a információt kapta, hogy a választásokat a törvényes időn belül okvetlenül kiírják. A kételkedő nyilatkozatokra megismételte értesülését és ezt olyan adatokkal támogatta, hogy a vezérbizottság belement a kérdéstről szóló vitába. Egyelőre elvi kérdésekről volt szó; azt feszegették, hogy a szövetkezett ellenzéki pártok a koalíció programjával, vagy pedig mindegyik párt a maga programja alapján menjen bele a választási harcba. Határozatot a kérdésben nem hoztak, de a bizottság hangulata teljesen a mellett volt, hogy az új választások a koalíció zászlaja alatt folyjanak le. A vezérbizottság különben a dolgok vezetését és intézését az öt pártvezérre: Kossuth Ferenczre, gróf Apponyi

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Játék a tüzzel.

Írta: Kovács Lajos.

A nap lement, haldoklott már az alkony is.

A város épület-óriásai komoran bámultak le a nyüzsgő embertömegre, pajzán kedvű sokaság hullámozott a téren.

A kávéház kigyújtott pazar fényű villanycsillárjai csalogatták a vendégeket. A rugós ajtón csakugyan fess uniformis és gonddal szabott öltözékű alakok gördültek beljebb a kávéházba, népesedett az szemlátomást.

A cigány is mozgolódott, megcsiklandozta a kifeszített hurodat és belekapott egy vígnótába.

Amott hárman ültek le egy kerek asztalnál s párologó feketéiket szürcsölgetik. Ismerős három fiu, elválaszthatlan jó pajtások, élő triumvinátus az élet viruló tavaszába.

Behívta őket az új tanév, még a jogra is legalább — be kell iratkozni.

Majd három hónapja váltak el, sok is a mondanivalójok.

Most is az örökké vig kedélyű Pózna Kelemen vette fel a beszédet:

— Bizony fiuk, majd' meggabalyított egy kurta szoknyal!

— Az ilyesmiknek nálunk se' szeri, se' száma, — vetette közbe a kis Bánó Feri. Hallgassatok én rám s adjatok tanácsot! Hát, ízé, különben rövid leszek, aminthogy igaz is.

— Hát, tudjátok, egy héttel ezelőtt a vonaton megismerkedtem egy úgy tizenhat évesnek látszó barna kicsikével, falusi lány, de Pestre vitték az iskolába. Pompásan éreztem magam, mondhatom. Képzeljétek, megengedte, hogy lapokat küldjek, sőt az elsőt rögtön viszozta is, olyan »édes« minden sora, csupa gyönyörűség. A részletekre nézve el kell mon...

— Kérlek, hogy a részleteidet, — vágott közbe Kelemen — ugyis tudjuk már, hogy az

ördög hozzád verte a tüzes lapátot, a tanácsunk pedig az, hogy soha se' törődj te egy pesti lánnyal, — van az Ur ménésében közelebb is, — az is bizonyára talált magának mást!...

És ez elég volt arra, hogy szegény Feri csakugyan abba hagyja a szót, valami fájó érzés némitotta el. Érzélgős lelke ott, a fővárosi emberáradatban kalandozott, gyanu settenkedett a nyomában, hátha...

Kelemen csak folytatta:

— Hisz' tudjátok, szerettem a szünidőt mindenkor, tudtam is a rendeltetését tökéletesen, iparkodtam is annak megfelelően kihasználni. A mostani szünidőnek, mert úgy öt-hat héttel ezelőtt Törzs Laczi bácsi azzal a kéréssel állott elém, hogy hasonnevű fiát kalauzoljam a plus és minus tekervényes utain, mert bizony azok a veszekedett betűk a fia fejében sehogysem akartak a számokkal ölelkezni, korona tanu volt rá egy kövér secunda.

Törzs Laczi bácsi gazdaszt a szomszédos (Pinczér! három kősört! nyikorogta Feri) igen a szomszédos falu alatt fekvő Z. grófi majorban,

szives tudomására adja nagyrabecsült vevőinek és a nagyérlemű közönségnek, hogy az őszi idényre a legujabb és legdivatosabb angol, skót és Homespon, valamint angol double mellénykülönlegességgel megékeztetkezték, a legjobban kiszolgálásról

LEBOVITS és WEISZ angol divat férfiszabó cég

Lebovits és Weisz angol divat férfiszabó cég NAGYVÁRAD, Fő-utca, zárdá-épület. — Városi és vidéki telefon sz. 151.

Albertre, gróf *Andrássy* Gyulára, gróf *Zichy* Aladárra és báró *Bánffy* Dezsőre bizta.

Másrésről azt beszélük, hogy nem hogy áprilisban kitűznék a választásokat, hanem az új országgyűlés 1908 előtt semmi körülmények közt nem fog összeülni. A kormány ezzel már az országgyűlés feloszlása előtt mint befejezett ténnyel számolt, mert azzal az első percztől kezdve tisztában volt, hogy addig nem írhat ki új választásokat, amíg az az összes törvényhatóságok a kezében nincsenek.

A kormánynak a törvényhatóságok ellen folytatott harcában három főfegyvere ez lesz:

Gátat vet minden gyűlésnek és olyan teremtésének, amelyből a tisztviselőket támogathatnák;

semmiféle nyugdíjazást a belügyminiszter jóvá nem hagy;

azokat a tisztviselőket, akik megtagadják a szolgálatot, felfüggeszti, elmozdítja és végső esetben a büntetőbíró elé állítja. Ebben az eljárásban semminemű tekintettel a tisztviselő korára vagy szolgálatára nem lesz.

Ennek a hadviselésnek az eredménye a kormány számítása szerint a közigazgatás átszervezése lesz. Ennek az előfeltétele a központi választmányok újateremtése is. Ez főképpen a királyi biztosok feladata lesz. Ez az akció természetesen huzamosabb időt vesz igénybe és ezért tekinthető majdnem kizártnak, hogy az új választásokat a kormány a törvényes terminusra kiírta.

Csak a katonai ügyosztályt államosítják.

Sok szó esett már arról, hogy a kormány a közigazgatást államosítani fogja.

A szabadelpvűpárt körében azt beszélük, hogy a kabinet nem az egész közigazgatást óhajtja államosítani, — csupán a közigazgatásnak azt a részét, amelyik sorozásokkal, előállításokkal és egyáltalában katonai ügyekkel foglalkozik.

A katonai ügyosztályokat tehát kivesszük

az autonóm közigazgatás keretéből és átutalják az államéba.

Hogy mit akar ezzel a kormány elérni, könnyen elképzelhető.

Ugy értesülünk azonban, hogy minden csak tervezgetés és még meglehetősen messze van a megvalósítás stádiumától.

Éjszakai telefonjelentésünk.

A kabinet rekonstrukciója befejezett tény. *Fejérváry* bécsi utjának eredménye. *Kristófi* távozik. Helyére egyelőre *Fejérváry* lép. Az sem lehetetlen, hogy a körülményekhez képest állandó utóda is akad. *Kristófi* föladata az lesz azután, hogy országszerte agitáljon a haladópart érdekében. Nem csekély munka. *Lukács György* utóda *Tósz* Gyula miniszteri tanácsos közalapítványi igazgató lesz. Befejezett tény *Popovics* távozása is, amit a bécsi körök, mint a N. Fr. Pr. is írja, sajnálattal vesznek tudomásul, mert tudják, hogy *Popovics*nak nagyszabású pénzügyi tervei voltak.

Utóda lesz *Hegedüs* Ferencz közigazgatási bíró, volt pénzügyminiszteri osztálytanácsos. *Lányi* utóda hir szerint *Székely* Ferencz lenne.

A kormány egyelőre csak azokat a közigazgatási ágakat szándékozik államosítani, amelyek a hadügyi igazgatással vannak összefüggésben. *Kossuth*, *Andrássy*, *Apponyi*, *Zichy* Aladár gróf, *Bánffy* ma a helyzetről tanácskoztak.

Tisza ma este beszámol a belvárosban.

Az országgyűlési néppárt hétfőn este pártkonferenciát tart, amelyen a válsággal, főként pedig az esetleges új választások előkészítésével fog foglalkozni.

A W. Allg. Ztg.-nak jelentik Budapestről, hogy a szociáldemokrata szervezeti tanács a tervbe vett általános sztrájk ellen nyilatkozott.

Apponyi néhány nap múlva Párisba megy az interparlamentáris konferenciára.

Kossuth néhány napra Nápolyba utazik öcscséhez.

Kristóffy feleségétől megérkezett tegnap délelőtt Abbáziába.

Nyolcz-tíz napig marad itt. Lakásán közvetlen telefonösszeköttetést létesítettek a fővárossal. Naponta többször tanácskozik *Sélly* Sándor államtitkárral.

Rudnay megint maga elé rendelte Postvármegye központi tisztviselőit. Megfenyegette őket a lecsukatással is, ha nem engedelmessé válnak neki. *Beniczky* alispánt felszólította, nyolcz nap alatt tegyen jelentést, hogyan hajtott végre a rikkancsrendeletet.

A vármegyei tisztviselők országos egyesületének február 14-én tartott gyűléséről szóló jegyzőkönyvet is bekövetelte *Beniczky*tól, ki azonban nem adhatta elő. *Horváth* József képviselő, akihez fordultak, azt mondotta, hogy es. nem is vettek föl jegyzőkönyvet.

A szociáldemokrata táblabírák mélyen megbátorranak *Naszády* vállalkozásán. A M-g azt írja róla, hogy előbb *Nasadin* volt a családi neve.

Bánffy szegedi nyílt levele megjelent.

A Napnak megint van szenzációja. *Kornfeld* Zsigmond egy folyam- és tenger-hajózási részvénytársaság tőkétét kínálta megvételre még *Lukács*nak. De sem *Székely*, sem *Lukács* nem merték megvenni.

Végre 10 millió korona értékű részvényt megvettek a napi árfolyamon fölül. *Fejérváry* most ezeket az értékpapírokat elzálogosítja, hogy pénzt kapjon értük.

Hegedüs Gézáat elítélték.

Megdöbbenéssel fogadta 1904. márczius havában Nagyvárad város közönsége a hirt, hogy a városi pénztárnál rendetlenségek, szabálytalanságok vannak, sőt nagyobb pénzhányról is suttogtak. Sajnos, a hírek igazságnak bizonyultak. 124,000 korona hiányzott a városi pénztárból.

— én pedig csakugyan nevelője lettem husz éves fejjel egy tizenöt éves fejnek.

Elvégre is nem tartozik ide, hogy milyen czimboraságot tudtam teremteni *Laczi* és a betűszámok között, de tény, az hogy nevelői, hivatásomat átéreztem szörnyen.

Szavaimon, tetteimen, mozdulataimon szóval egész magatartásomon bizonyos professzori fölény sugározott.

És csakugyan a tekintélyem szédületesen hatványozódott; a cselédség közül egyik-másik levett kalappal beszélt hozzám, az öreg szakácsné, *Agnes* asszony, is bizonyos restelkedéssel mondogatta már a mindenkihez alkalmazott titulát: »lelkem — gyermekem.« *Laczi* bácsinak is egyszerre »öcsém-uram« lettem, a gyerekek — mifelénk csak a fiu a gyerek — szájából is olyan szépen csengett felém a »Kelemen bácsi kérem!« Azonban van *Laczi* bácsinak egy kreol arcú lányacska is.

És ez a legbölcsebb renddel vala így intézve, mert a megboldogult *Zöldi Kleofásné* mondta, — akinek tudtommal öt lánya volt, öt szülöttje közül, — hogy több fiu közé való a leány.

Szavam ne fejejtsem, szervusztok fiúk, a *Jolánka* egészségére, hiszen így hívják a *Laczi* bácsi fekete rigóját... A *Kelemen* hórihorgas alakja közelebb görnyedt a pajtásaihoz arcza torz alakításokkal illusztrálta a szavait.

Feri cigarettet kért, *Sárréthy Bandi* a hermadik pajtás, szivarra gyújtott. Kellmem csak mondta:

— Igen biz a, ez a *Jolánka* sehogysem tudott

vagy nem akart az én mivoltommal tisztába jönni. Megszólításában per *Pózna*, minden »ur« nélkül, pedig mennyivel jobban állt volna neki »kedves Kelemen!«; kérdéseiben a pusztá, hang, a feleletnek szinte követelése volt.

Pedig még csitri kis portéka ám, vagy tizenhat éves, ismerem »csirke« korától, tavaly is Pesten volt, ott ragadt rá valami.

A termete most egy kicsit megnyult, egyébként gyermeke...

A ruhája kékllett, — folytatta *Kelemen* a haja feketélt, a szája piroslott, csakhogy örökké locsogott, a két szeme... a két szem tán mégis a legtöbbet beszélt... az arcza — az arcza is — meg volt... A szemei ragyogtak okosan is, ravaszul is, nevettek is, sirtak is. Isten ucsse, ha szemei nem lettek volna, rá sem hederíték.

Szent igaz, a két szeme volt szemrevaló, de ezek is korántsem keltettek bennem olvadozó érzéseket, hanem a viselkedésem, a szilárdságom, ha épen nem is erőltetett, de öntudatos volt.

És ez így volt rendén, mert a kis mokus unos untalan az utamban csetlett-botlott.

Ezer kérdése volt, ezer választ követelt.

Mint vélekedek az Arvalányhaji királykisasszony, *Csigaházy Cziprián*, *Szinpadtól* a zárdáig, Két tót, egy vég drót, *Iskolás menyasszony*, *Mezitlábos bankár*, *Jéghideg lelkek* stb. című — regényekről!

Panaszkodott mennyivel jobb Pesten, óh azok a fiúk, a barátok, színház, korzó, stb. felejthetetlenek; hogy a pulyka-csibék közül

egy hét alatt husz pusztult el, — nem tudnék-e valami oltó szérumot a gyilkos betegség ellen? ... (megvallom, nem tudtam); hogy mily kiálthatatlan szaga van a pörkölt kávénak; hogy talun sem kapni már jó cselédet; hogy a legújabb (?) divat mennyire ostoba és a többi...

... És én vagy hallgattam vagy beszéltem. Az igen mindegy volt. Ha hallgattam, miért nem beszélék; ha beszéltem, — különben nevelői mivoltom is követelte a hozzászólást, — minek szólok abba, amihez nem értek... Mindezek a nevelői nimbusz csorbulását vonták maguk után.

Tudtam, bizonyosan tudtam, hogy *Jolán* eleinte a volt tanárait hibáztatta; hogy egyáltalán a fiuk nevelése mennyire mögötte maradt a leánynevelésnek; hogy nem csoda, ha lány-doktorok, lány-postások és lány-patikások stb. vannak manapság; sőt az a csoda, hogy fiu-ügyvéd meg tud élni, akárcsak egy is. — Azután már a saját — külön — füleimmel is hallottam, amint *Pali*, a vakarcs (legalább is ezidőszerint) elkottyantotta, amit *Jolán* mondott a mamának, hogy jó fiu ez a *Pózna*, csak egy kicsit — ostoba!

Ez nekem lett mérve, éreztem is, éreztettem is a sulyát — *Jolánnal*. Elszontyolodva láttam, hogy fitymál; tudtam, hogy előtte a tudományokban megsemmisülve állók, — hát kezdtem én.

— Tölts Feri biztatta *Bandi*, és ittak.

Kelemen újra felvette a szót:

— Még az asztalnál üldögéltünk, bár az ebédnek vége volt.

Az összeg az utolsó fillérig megtérült ugyan, de két család boldogságát, becsületét, sőt existenciáját döntötte romba a nem-várt eset.

A fegyelmi tárgyalások során Hegedüs Géza főpénztárnokot és Darvassy Sándor ellenőrt megfosztották állásuktól, de a földi igazságszolgáltatás még erősebb megtorlást is kívánt. Mindkettőt vád alá helyezte a kir. törvényszék s tegnap és tegnapelőtt tartották meg a végtárgyalást, amelyen azonban csak Hegedüs Géza felett ítélt a törvényszék, mert Darvassy Sándor időközben elhunyt.

Ez a bűnügy különösen a lélektannal foglalkozóknak ad anyagot. Egy ember, akinek nagy vagyona van, sikkasztással csak azért, hogy azután az elsikkasztott összegért egész vagyonát odaadja s a hiányt ezzel pótolja, szinte éthetetlen.

Viszont az a védekezés, hogy száz darab ezrest valaki elveszítsen Nagyváradon s erről mélységesen hallgasson, szintén talányszerű.

De a törvényszék ítélt, az ítéletet nem bíráljuk.

*

A törvényszék tegnap folytatta a közönség részéről is nagy érdeklődés tanúsítása mellett a tárgyalást.

Kilenczóra után elsőnek Rimler Károly polgármestert hallgatta ki a törvényszék. A polgármester az elnök kérdéseire előadta, hogy az 1904. évi pénztárvizsgálatot, amelynek során 124122 korona hiány kiderült ő fogatosította. Április 23-án kezdte meg a vizsgálatot, melyet azonban a közbejött akadályok miatt csak 25 és 26-án folytathatott. E folytatólagos vizsgálat során Ragány János jelentette neki, hogy Budaházy alszámvevőnek aggályai vannak. Ekkor Hegedüs a polgármesternek egy jegyzéket adott át, melyen a hiányok voltak feltüntetve. E jegyzék átadásakor Hegedüs a pénz elvesztésével védekezett, hogy miért nem tette meg mindjárt Hegedüs erről a jelentését, indokul azt hozta fel, hogy a leánya ekkor ment férjhez.

A polgármester vallomása után Ragány János főszámvevőt hallgatta ki a törvényszék.

Ragány vallomásában előadta, hogy a hiányt Budaházy jelentése alapján vette észre és hogy ez eddig nem történt, azt a személyzet hiányosságának tulajdonítja. A legtöbb oknak az ellenőrzéseknél tanúsított szigoratlanságot is telemli, mely tulajdonképpen oka a sikkasztásnak.

Majd a koronatanu Budaházy Kálmán vallomása következett.

Az elnök kérdéseire előadja, hogy 1904. évi április 23-án, pénztári vizsgálat után, másnap az egyes tételeket vizsgálta s akkor rájött, hogy a vashidépítési alapra vonatkozó 2900 koronás tétel kiadásba van helyezve, de bevételre nincs. Ezt közölte Ragány számvevővel, majd elmentek Hegedüs lakására és közölték vele, hogy a pénztárban hiány mutatkozik. Ekkor Hegedüs azt mondta, tudomása van a dologról. Hegedüs ezután fölment velük a város-házára és átadta a hiányt feltüntető jegyzéket.

— Hol volt a jegyzék?

— A főpénztárnok azt az íróasztala fiókjából vette ki. Egy régi irás volt.

Védő: A pénztári vizsgálat alkalmával 1904. április 23-án látta-e tanu ur, hogy a pénzszerényben a főpénztáros napi jegyzékei voltak a napi ellátmányokról?

— Igen láttam.

— Tudja-e tanu ur, hogy hová lettek ezek a papirosok?

— Nem tudom.

A törvényszék még Jelinek Géza főkönyvelőt és Szücs Géza alszámvevőt hallgatta ki, kik lényegtelen vallomásokat tettek.

Végül felolvastatták Darvassy Sándornak a vizsgálat során tett vallomása, melyben oda nyilatkozik, hogy ő a pénzkezelésbe egyáltalán nem folyt be. A pénztári kulcs nem volt nála soha. A kihallgatások után vád- és védbeszédre került a sor, melynek elhangzása után a törvényszék az ítélet meghozatalára vonult vissza. Mintegy másfélórai várakozás után végre az elnök a király nevében kihirdette az ítéletet. E szerint Hegedüs Géza a büntetőtörvénykönyv 462. szakaszának második bekezdésébe ütköző büntetés miatt mondatott ki bűnösnek, folytatólagosan elkövetett sikkasztás miatt. Ezért a törvényszék Hegedüs Gézát egy évi börtönbüntetésre, három évi hivatalvesztésre, ez idő alatti politikai jogainak elvesztésére és az eddig, valamint a még felmerülő költségek megtérítésére ítélt. Ítéletének kimondásánál nem találta enyhítő körülménynek a törvény-

szék a pénz elvesztését, mivel az a vizsgálatok során valószínűtlennek bizonyult. Ellenben súlyosbító körülménynek tekintette azt, hogy Hegedüs a pénztárhiányt nem önként, hanem a pénztárvizsgálat kényszerítése alapján jelentette. Csupán Hegedüs büntetlen előélete és az, hogy a sikkasztásból kifolyólag a várost semmi kár nem érte, tudatott be enyhítő körülménynek.

Az ítélet kihirdetése után úgy a vádlott, mint védője felebezéssel éltek.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Márczius 8. Kath. liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Márczius 22. Kath. liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Április 5. Kath. liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Május 5. Kath. liceum estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket hogy egy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

*** A villamos vasutak szabályrendelete.** Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága tegnap délután ülést tartott, Dus László főügyész elnöklelte és Hlatky Endre, Tóth Mihály, Mihelyi Adolf, dr. Adorján Emil, dr. Tóth Ferencz, dr. Halász Lajos jelenlétében. A villamos vasut üzemére vonatkozó szabályrendeletet tárgyalták le. Leglényegesebb az a változtatás, hogy a Fő-utcán teher- és butorszállító-kocsik nem járhatnak ugyan, de az ott levő vagy felrakásra kerülő tárgyakkal ilyen kocsik is közlekedhetnek a Fő-utcán. A szabályrendelet a csütörtöki közgyűlés elé kerül.

*** Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Münnich József nagyvárad lakos, ügyvédi irnokot a karczagi járásbíróvához végrehajtóvá nevezte ki.

Czinikus hangos kezdtem, — és ez Jolánkának volt szánva. Beszéltem a logaritmikus óriási előnyeiről, az egyenletek szépségeiről, a kapcsolástan érdekességeiről stb. s tanuul Laczira hivatkoztam. A szavaim általános helyesléssel találkoztak, még a mama is egy csésze feketével adott kifejezést ebbeli véleményének.

És a feketét Jolánka hozta már, is eredmény, csak előre!

Másnap hasonlóképen megeredt a nyelvem előszedtem a nagy fizikusokat, mint volt, Archimedes, Canton, Pascal, Torricelle. Galilei, Pithagoras, a két Mongolfier, Laplacz Galván, Morse, Edison stb. stb.

Szavaim nem tévesztették el a czélt, látam is, hogy Jolánka küzd az elismerés kinyilatkoztatásával, bárha itt-ott bele is fecsegett, érezhette, hogy ezektől messze jár, mint az a bizonyos Makó-Jeruzsálemtől.

És a harmadik nap, az már pazar győzelmet hozott, amihez Laczi bácsi nagyon is hozzájárult.

Ugyanis Laczi bácsi, mint atéle kiváló gazda, nemcsak a jó öreg „vinkót” szerette „korcolgatni”, hanem különös előszeretettel viseltetett a csillagok, az égitestek iránt is. Ugy tájékozódott az égboltozaton, akárcsak más a tengeren, ami érthető is, mert mondom serény gazda az öreg ur, a csillaggal kél.

Alig bolygattam meg Flammariont, Laczi bácsi mellém szegődött, előszedték hamarosan Arisztoteleszt, Hipparchuszt, Ptolemeuszt. Kopernikuszt, Kepplert, Newtont s visszatértünk Flammarionra. Magasztaltuk a mi égboltozatunk legragyogóbb ékességét, a Vémuszt, a Horizont

irányjelzőjét, a Tejutat, a Fiastyuk vezető csillagát az Alcjónét, a hétszillagos Gönczöl-szekeret stb. Jolánka hallgatott, legfőljebb a szépségjelzőket dobálgatta szabadon. Végül az említett égitestekhez fűzött s a még ajkán élő mondákat és legendákat kiszinezve adtam elő.

Mondom, a győzelmem teljes volt, Jolán is kifejezést adott elismerésének.

És szent igaz, az ebédlő ajtaján léptem befelé, amint Laczi bácsi mondotta:

— Ejh, roppant nagy eszű ember ez a Pózna! Csinos ember is, sok esze is van. E még sokra viszi, no majd meglássátok!

És ez hatott. Jolánka érezte is velem. Ha tanulgattunk, ott köröttünk tett-vett, szedett, rakosgatott, mindig akadt rendeznivalója. Nyájás kérdései lágyan hangzottak, tekintetével is kérte a választ. (Itt Feri egy feketét rendelt.) Eleinte úgy látszatra nem igen vállaltam, de bizony jól esett, mi tagadás benne, Azontul kellemetes volt hozzám minden szava, csupa kellem minden mosolygása.

És még csak ez kellett: kellemetes kellem nekem, Kelemennek! . . .

Itt a baloldalon, öt czeni mélyen valami különös érzést okozott nekem az a sok kellemetes kellem. Ez az érzés majd kellemetes, majd kellemetlen volt.

Az idő telt, telt.

Az asztalnál hallottam, hogy Jolánka már holnap visszamegy Pestre.

Tisztára beteggé lettem.

Nappal jártam-keltem, éjjel meg az ágyam majd kivetett, egyre hanykolódtam. Fel is keltem. Csak virradjon, megvallom neki. Mar-

tam az eszemet, neki melegedtem s krárogtam a mondókámat. Le akartam írni; kezembe vettem a tollat és rajzolgattam olyan eljegyzési kártyát.

Irtam is bele két nevet, lassan, szépen. Elolvastam sokszor:

TÖRZS JOLÁN	
és	
PÓZNA KELEMEN	
jegyesek.	
Bájlak.	Baromlak.
19. aug. hó.	

. . . És megvirradt.

Furcsán éreztem magam s a szobámban jöttem-mentem, letültem s újra elől kezdtem . . .

Lehetett úgy nyolcz óra, mikor csappant az ajtó s kelépett — Jolán . . .

Rámnézett, én visszanéztem; remegtem, mint az áldozati bárány, ő nem remegett; hozzám lépett, én csak ültem, — így voltunk egyformák — megfogta a kezem, megsimogatta a fejem, sok szeretettel, még több jártassággal s kevesebb naivsággal; selymes volt a tapintása, parázs a fogása; a hangja csilingelt szaporán: édes Kelemenem, kicsikém! — Szerencse, hogy itt fel nem állottam, pedig már fészkelődtem. — En elmegyek, te itt maradsz; oh nem, te is elmegy, bár utaink most szétválnak ugyan, s jönnek a megpróbáltatások, de csak kitartás, (itt

* **10 százalékos adóelengedés.** Balogh Döme törvényhatósági bizottsági tag eredeti indítványt adott tegnap be írásban a közgyűléshez. Tulajdonképen a városi tisztviselők drágasági pótlékával függ össze a dolog, mert a pénzügyi szakbizottság ülésén a drágasági pótlék tárgyalásakor már szóval indítványozta Balogh Döme, hogy a polgárság is éppen úgy érzi a drágaságot s ezért a háztulajdonosok részére engedjenek el 10 százalékos pótlékot a közköltőből. Mivel ezt ott nem is vették tárgyalás alá, Balogh Döme tegnap írásban adta be az indítványt, amelynek érdemi része a következő: Mondja ki Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága, hogy mindazon adófizető polgárok, akik tekintettel a mostani drágaságra és szegénységükre önként jelentkeznek, a folyó évre 10 százalékos közköltő elengedésben fognak részesülni. Hát ez a segítség ráférne nagyon is a szegény polgárokra, azonban ez az indítvány nemcsak törvénytelen, hanem keresztül sem vihető, mert a költségvetésben így nem lehet változtatni.

* **A vámkezelő bizottság ülése.** Nagyvárad város vámkezelésére felügyelő bizottsága ma, szombaton délután 3 órakor ülést tart a városházán. Ez alkalommal a vámosok jutalékát tárgyalják, amelyet ezuttal, mint halljuk, igen méltánytalanul állapítottak meg, és pedig a régi személyzetnek is az új szabályzat szerint, ami által ezek a különben is rosszul díjazott emberek tetemes kárt szenvednek. Ez az eljárás pedig méltánytalan.

* **Temetés.** Tegnap délután helyezték örök nyugalomra Czimmer Károly gázgyári művezető hült temeit. A gyászszertartást dr. Vucskics Gyula plébános végezte segédlettel. A diszes érczkoporsót elborították a szebbnél-szebb koszorúkkal. A temetésen a gázgyár igazgatósága és személyzete teljes számban nagy közönség volt jelen. A diszes temetést Weiszlovits A és fia temetkezési intézete rendezte.

* **Tavaszi szemlék a házakban.** A rendőrség a napokban megkezdte a szokásos tavaszi szemléket a házaknál, közegészségi és tűzbiztonsági tekintetektől. A szemlékre vonatkozó intézkedéseket már megtette a rendőrkapitány

s erre vonatkozólag ez uton hívja fel a háztulajdonosokat, hogy a szemlén saját érdekükben is jelen legyenek s ne gördítsenek akadályokat a hatósági személyek útjába.

* **Kossuth-szobor Ugrán.** Az ugrai balfias polgárság Kossuth Lajos szobrát Ugrán fel akarja állítani. A szobor alapját közadakozással fogják megvetni. Tolvaj Ferencz ugrai polgár van a főszolgabíró által beterveztve az alispánhoz, hogy a gyűjtéssel bizassék meg.

* **Egységes vásárrendtartási szabályrendelet.** A szegedi kereskedelmi kamarától egy egységes vásárrendtartási szabályrendelettervezet került a kereskedelemügyi miniszter elé, aki leküldötte az összes törvényhatóságokhoz. Nagyvárad városa, mivel a tervezet több pontja a helyi viszonyokra nem alkalmazható, egyszerűen napirendre tért a felett, s erről értesítette a minisztert. Csakhogy a miniszter ezzel nem elégedett meg, hanem most újból leirt a városhoz, hogy a közgyűlés vegye tárgyalás alá s a tervezet minden egyes pontjára kiterjedő véleményét terjessze fel. Ugy látszik, a miniszter a felérkező vélemények alapján akar kidolgoztatni egységes vásárrendtartási szabályrendeletet.

* **Hir a postáról.** A nagyvárad postai és távirda igazgatóságától nyert értesülésünk szerint a mezőkeresztesi járásba kebelezték Kisnyésta és Nyésta pusztát a mezőszasi postai ügynőkségek postai kézbesítő köréből az igazgatóság 1906. évi március hó 1-től kezdődő hatálylyal, a szakali postahivatal postai kézbesítő körébe kebelezték be.

* **Eltemette a föld.** Érmihályfalvai tudósítónk jelenti Varga Imre odaváló kutató mester tegnap egy kutatás alkalmával, borzalmas módon lelte halálát. Varga egy már csaknem teljesen készen lévő kutató munkálatait teljesítette mikor a laza talaj teljesen beomlott és maga alá temette a szerencsétlen kutatót. A nagy robajra összefutott emberek azonnal hozzáfogtak megmenteni az eltemetett embert, azonban amire a földet elhántták róla már halott volt. Az esetről az ügyészségnek is tételt jelentés, melynek alapján a vizsgálat ellett rendelve.

* **Halálozás.** Özv. Kiss Károlyné, született Lipták Julianna tegnap délelőtt élete 65-ik évében elhunyt. Vasárnap délután 3 órakor temetik Nagytemető-utczai gyásházából.

alighanem a kolonokra gondolt) mi visszatérünk és lesz majd találkozás s akkor mienk lesz a jelen, a jövő, mienk lesz minden, mi pedig egymásé!... Most pedig pá édes, Isten veled — és homlokon csókolj...

— Brrr!... fiuk, berzenkedik a hátam, olyan lázam van! — s megrázkódott Feri.

— Ez annak az orvossága, igyunk, te meg folytasd Kelemen! — dörmögte rá Bandi.

— Azután tudjátok, Jolán sarkon fordult s eltűnt. Kába lettem, én, az iménti áldozati bárány. Ezer gondolatom agyarkodott a másik ellen, váltották egymást czivódással, kavargott valamennyi, tán forogtam én is...

Tengtem-lengtem s czéltalanul kóvályogtam kint a határban, majd összeakadtak a lábaim... Megállottam, előttem legelt a gulya, a mélyhangú kolomp mintha a temetésemen szólt volna...

János, hallja, szóltam megtört hangon, csak magának mondom meg, szerelmes vagyok, nem tudom, mitévő legyek...

— Hejh, urfi-ur, (kettős titulussal) recsegett a vén gulyás, — a' nagy gyehenna lehet, magamrul beszülek, én is usztam valamikor abba' a hajóba'...

Te Miska, te fiatal vagy, süss ki rá valamit, biztattam a bojtárt.

— Hát, én csak a' mondója vagyok, hogy azt az Isten a kutyára se adja, annak csak a földbe van orvossága egyesegyedül! — és itt nagyot sóhajtott.

Miska, bizonyosan szegény feje, »hiába« volt szerelmes, de tán nem is csoda, mert

olyan fonák volt a fizimiskája, — János szavai szerint, — akárcsak a »tökfiú« zsidónak.

... Az idő már délre hajlott, sőt a dél maga is eljött... Jolánka felöltözött, utra készen. Rezeda színű ruhában volt, — azóta kedvelem azt a virágot; mikor mindenkitől elköszönt, hozzám lépett, velem kezte fogott hoszan s én valami különös s kibárást éreztem az említett balomon és a jobb kezemben egy gonddal összehajtogatott illatos — levélkét!

Nesze Feri, olvasd, látom kételkedel! Itt van még egy lap is, ezt azóta küldte. Azon csak a bélyeg alatt ér valamit! És tudjátok, mivel érzékeny voltam már akkor is, nem csoda, ha egy könyv nélkül is könnyen megkönnyebbültem!

Na, szervusztok fiuk, beljebb egygyel és te Feri kezdhedd a részleteidet, — Kelemen rád hallgat!

— Most... nem kérlek... bocsássatok meg... olyan... nyavalyásul érzem... magam; kérlek... engedjete meg... én... el is... megyek... haza!...

Feri otthon mohón vette kezébe azt a bizonyos lapot, sokszor megforgatta, hosszan nézte, lázasan, óvatosan feszegette fel rajta a bélyeget és bizony az alá »is« az volt írva: csókolja Jolánka.

... Mikor Feri csakugyan megvallotta a »részleteit«, még akkor is sóhajtott, Kelemen meg jót kacagott — Jolán helyett is.

* **Öngyilkosság.** Hadadai Margit élesdi lakost tegnap éjjel biharmegyei közköri házba be szállították, ahol a délelőtt folyamán kihallgatása előtt meghalt. A nyomozás során megállapítható volt, hogy nevezett leány szerelmi bánatában marólugot ivott.

* **Betörés egy templomba.** A derecskei csendőrőrs tegnap táviratban megkereste a nagyvárad rendőrhatalóságot, hogy ott tegnap virradóra a római katolikus templom ablakát ismeretlen tettesek betörték s az ablakon bemászva, a templomból 3 drb. szentségtartót 100 korona értékben elloptak. Az egyik 45, a másik 35 cm. magas bronz aranyozott, egyiknek felső vége ezüst kupalaku. A csendőrőrs kéri a nyomozást Váradon is folyamatba tenni.

* **Uj tél.** Felső-Visóról jelentik, hogy verőfényes, enyhe napok után 15 centiméter magas hó esett. Itt vízáradástartanak. Barcsan is vihar és jégeső után hó esett.

* **Az elpusztított farkasok.** A földmivélsügyi miniszter a duvadak pusztításáról akar hiteles adatokat szerezni. Leirt a törvényhatóságokhoz, hogy nyolcz napon belül terjesszék fel hozzá az elpusztított farkasokról szóló kimutatást. Nagyvárad városát is megkereste a miniszter a kimutatásért, azonban itt nem igen jár ordas.

* **Az iparosbál felülfizetői.** Nagy Lajos Tenke 8 K, Krisztig Sándor 7 K, Flusz József és Társa Budapest, Csanády Arthur, May Sándor, Zankl Rudolf, Horovitz és Frankl Budapest, dr. Ehrlich Ignác, Kőszeghy József, Varró Domokos, Vasgerenda árusító r. t. Budapest, Zellerin M.-féle r. t. Budapest, Brehn János Budapest 6-6 K, Szilárdy Ernő 5 K 34 f., Grünwald Jenő, Berkes Bertalan, Goldberger Lajos, Horváth Géza, Korbély József, Papp Elemér, Vucskics Gyula dr, Nutta Jakab, báró Karg, Tatár Zoltán, Tabéry Armin, Fischl Testvérek Bécs, Fenyves Péter Budapest, Kunz Ferencz Budapest, dr. Ziorniszky Sz. Budapest, Zsolnay gyár Budapest, Herczeg Testvérek Pécs, Fischer Arthur Tata-Tórán, Koller és Molnár Bécs, Glésniger Teschen, Pekanovits Imre, Kabos Ede Budapest 5-5 K, Knüstler János, Hanslián József, dr. Bárdos Imre, Tarsoly Ferencz, Madarász Gyula, Tátray Sándor, Comanser Mihály, Fábrián József, dr. Schwartz István 4-4 K, Böhm & Ekstein Bécs, Orosz Péter, Tomsek Ferencz, Leitner Lajos, Molnár János, dr. Stokker József, Maikelly János, Leitner Ferencz, Stern Sándor 3-3 K, Vlád Agoston, Öváry Lajos, Stankovich József, Fazekas Lajos, Kollar József, Stagi Kálmán, Schadeberg Béla, Vagner Mihály, Mandel Géza, Pankolits Károly, Sauer Kálmán, Dolgos Ignác, Wiener Jenő, Hann Lajos, N. N. 2-2 K, Lebovits Miksa, Iványi István, Szabó Dezső 1-1 K.

! **Maradék felárban!** x Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy előre haladott ideény folytán a még mindig *dua választékban* meglevő *valódi angol és scot téli divat szöveteket mélyen leszállított árban bocsátom áruba.* Kivánatra azon előnyt is nyujtom, hogy t. vevőimnek a bevásárolt anyagot *saját szabászati termemben a legdivatosabb* fazonokban és remek kivitelben nagyon jutányosan feldolgoztatom. Már egy próbavásárlás után is meggyőződhetik bárki, mily figyelmesen és előnyösen lesz nálam kiszolgálva. Kiváló tisztelettel: *Teszler Simon*, posztó nagykereskedő Zöldfa-utca 33.

EGYESÜLETEK.

Népkör Sarkadon. A nagyszalontai főszolgabíró tegnap beterveztette az alispánhoz a Sarkadi III. Kerületi Népkör alapszabályait. Beterveztésében kéri a főszolgabíró az alapszabályoknak pártolólaga leendő felterjesztését.

A nőegylet választmányi ülése. A kiharmegyei és nagyváradai nőegylet választ-

mányi tagjait és védhölgyeit van szerencsém a folyó évi márczius hó 7-én d. u. 4 órakor az árvaházban tartandó választmányi ülésre meghívni. Nagyvárad, 1906. évi márczius hó 2-án. Özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné alelnöknő.

IRODALOM.

Magyar vértanuk.

Irtá: Palásthy Marcell.

Föltámadt új erővel a nemzeti hagyományok kultusza, amely napról-napra gyarapodik, tanúságot téve arról, hogy a magyar nemzet új Antheus módjára a küzdésben földre sújtva újra és újra erőt kap nemzeti multjának teremtő anyaföldjétől.

Ennek az új életre kelő nemzeti közszellemnek igen értékes, igen érdekes irodalmi ajánlást nyújt az eleven tollu, éles megfigyelésű és nagy tudású publicista, dr. Kacziány Géza, aki *Magyar Vértanuk Könyve* című diszművét tette le a magyar olvasóközönség asztalára.

Kétszeres értékű és kettős jelentőségű ez a diszmű. Egyrészt teljes világosságosságot nyújt a világi fegyverletétel után kezdődő véres, sötét tragédiák komor homályába, másfelől pedig a nemzeti kegyelet pantheonjának, az 1848-as ereklyemúzeumnak ügyét is szolgálja. A diszmunka kiadója, Vass József ugyanis az album alakú díszes vászonkötésű remek könyv tiszta jövedelmét az ereklyemúzeumnak fontartására ajánlta föl.

A megrázóan érdekes és művészi tollal irt kötet a magyar vértanuk százainak tragédiájával ismert meg. Sorra vonulnak fel a fekete sorokban a nemzet vértanuinak száza, akiknek eddig nevét sem ismertük. Az aradi és pozsonyi tizenhárom dicsőséges mártíriumát aprólékos részletességgel írja le az illusztris szerző, aki a forrásmunkák, egykori feljegyzések és szemtanuk előadásából szűrte le a magyar kálvária ez igaz történetét. Azután sorra kerül az erdélyi és bácskai vérfürdők leírása, az aradi, kufsteini és olmuői várfogyók életének, keserves szenvedéseinek története.

Mindvégig érdekes művet a színes és fekete nyomású műlapoknak, az ereklyék reprodukcióinak, facsimiléknek egész garmadája díszíti, megkettőzítve a diszmunka értékét.

A gyönyörű diszmunkát a miatt adhatja kiadója 6 korona és nyolczvan fillért, mert a megrendelések áradása sok ezer példány nyomtatását tette lehetővé.

Ezt a szép munkát őszintén ajánljuk minden könyvszerető magyar embernek könyvtára részére nemesebb, szebb dísz keresve sem talál az újabb irodalom termésében.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: Czigánybáró. C.
Vasárnap: Gül-Baba.

Náni. Kaczagó jókedvet hozott a régi kedves népszínmű a színpadra. A magyar színművészetnek országosan ismert kiválósága, R. Réthy Laura választotta ezt a darabot első felléptére s mondhatjuk, szerencsés volt a választás. Ha a vendégművész erős, szép hangja kevés alkalmat is talált az érvényesülésre, annál jobban bemutathatta temperamentumos, eleven játékát. Tegnap fellépte annál jobban fokozta mai nagy szerepe, a Czigánybáró iránt az érdeklődést. Körülötte társulatunk legjobbjai szerepeltek: Tihanyi remek sváb maszkiával, pompás humorával állandó derűtségben tartotta a színházat, a miben erősen segített neki Palásthy is. Tóth Elek hamisítatlan pesti gigerli volt, a 80 as évek idejének hű gigerli-ruhájában, megfelelő

Bukovay Absentius maszkkal. A többi szereplők is megfelelő alakítással járultak a sikerhez, amely teljes is lett volna, ha a zenekar jobban összetanul. Egy estére nem tartottak érdemesnek sok igyekezetet.

Réthy Laura a Czigánybáróban. A tegnapi vendégjáték után fokozottabb érdeklődés nyilvánul meg a közönségben Réthy Laura mai, második vendégjátéka iránt, amikor az elévülhetlen szépségű »Czigánybáró« kerül előadásra, vendégművész Saffi cigányleány szerepével fogva ragyogtatni énekművészetét és kedves játékát. Nagyvárad tiszteletői ovációkat készítenek a művésznek ünneplésére.

Vasárnap a színházban. Holnap, vasárnap délután a »Kondorosi szép csaplárné« népszínmű kerül fél helyárok mellett előadásra, este pedig a várva-várt »Gül Baba« operettnek lesz a bemutatója bérletszünetben. A holnapi előadásra jegyek már ma válthatók.

TÁVIRATOK.

Püspökök tanácskozása.

Páris, márcz. 2. A francia püspökök f. hó 10-ike és 20-ika között tervezett Párisi tanácskozása egy vagy legfeljebb két napig fog tartani. A tanácskozás célja a francia egyháznak új szervezetet adni. A párisi, lyonai, bordeauxi, rehmsi, besansoni és toulousei püspökből álló előkészítő bizottság munkáját előkelő katolikus jogászok, köztük Macere szanátor és Grouos képviselő támogatják.

Bomba a templomban.

Páris, márcz. 2. A chillyi templomban Jura megye tegnap éjjel egy bomba robbanása nagy pusztítást vitt véghez.

Félnek az anarchistáktól.

Páris, márcz. 2. A New-York Herald itteni kiadása jelenti, hogy Margit olasz királyné tervezett észak-amerikai utazásáról azért mondott le, mert a new-yorki főkonzul anarkistamerénylet tervéről értesítette a királynét.

A francia erőszakoskodások.

Páris, márcz. 2. A Haute Loire, Lozere és Ardeche megyéből a leltározás alkalmából érkező hírek még mindig nyugtalanítók. A lakosság vasvillákkal fölfegyverkezve, erődszerűen eltorlaszolja a templomokat. Hir szerint a csendőrség és a katonaság utasítást kapott, hogy ha másképp nem megy, dinamittal robbantsák fel a templomajtókat. A lakosság izgatottsága óriási. Komoly eseményektől tartanak.

A török trónörökös.

Budapest, márcz. 2. (Saját tud. (táv.) Az a hír, hogy a szultán kedvencz fiát, Burna Edin efendit trónörökössé akarja nevelni, egyre határozottabb alakot ölt. Német- és Olaszország támogatják a szultán kívánságát, mert azt hiszik, hogy így megkímélik Törökországot a gyakori szenibratusi trónöröklés káros befolyásától.

A czár kegyelmet ad.

Berlin, márczius 2. Moszkvából jelentik, hogy a czár a politikai büntetéseknél, kiknek száma ez idő szerint 72 ezer s kik az összes börtönöket megtöltik, husvétkor kegyelmet fog adni.

Forradalom Marokkóban.

Budapest, márczius 2. (Saj tud. távirata.) A Journalnak jelentik Tangesből, hogy Marokkóban a helyzet rendkívül veszedelmes. Az egész országban óriási az igazgatottság és legközelebb nagy események várhatók. A szultán ellen való forradalom legközelebb ki fog törni.

Harcz a rablókkal.

Tammersforst, márcz. 2. Finnország A rendőrség tegnap az itteni állomáson közvetlenül a vonat megérkezése után még két személyt letartóztatott, a ki az orosz állambank kirablásában Helsingforsban résztvettek. A kihallgatásnál az egyik hirtelen több lövést tett, a melyekkel három őrt megölt. Azután az utczára menekült és tovább lövöldözött és még két személyt, köztük egy rendőrtanácsost megsebesített. Azután egy épületbe menekült, a melynek ajtaját eltorlaszolta és miután az ablakot betörte, a téren összegyűlt tömeghez orosznyelvű beszédet intézett, a melyben szociáldemokratának mondta magát és segítséget kért. A felzgatott tömeg erre szabaddobcsátását követelte. A rendőrség segítségére tüzoltók érkeztek. Mindössze kilencz személyt sebesítettek meg.

50000 koronás rablás.

Budapest, márczius 2. (Saját tud. táv.) Zágrábból jelentik: Az itteni főtrafikban a mult éjjel vakmerő betörést követtek el. A betörőknek semmi nyoma sincsen. A pénzszekrényből 50 ezer koronát vittek el.

A forradalom utójátéka.

Budapest, márcz. 2. (Saját tud. táv.) Ocsakovból jelentik: Schmidt hadnagy védőügyvédének beszéde után a teremben levő katonák sirva fakadtak és néhány bírő melegen megszorította a védő kezét, ki a többi közt ezt mondotta:

— Schmidt az orosz népet személyesíti, ha a bíróság Schmidtet és az ő személyében az orosz népet elítéli, akkor az orosz nép a bíróságot fogja elítélni.

Az ügyész lemondott a viszonzás jogáról és az összes vádlottakra halálbüntetést követelt.

Muszka állapotok.

Varsó, márczius 2. Tegnap délután 3 órakor 8 fegyveres ember behatolt a telefon-társaság pénztártermébe, ahol épen az első napi bevételt adták át.

Az asztalon 1500 rubel volt. A benyomuló emberek revolverrel megfenyegették a hivatalnokokat és elvették a pénzt és azután távoztak anélkül, hogy a hivatalnokok üldöztek volna őket.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

P. J. Helyben. Azt a kéziratot idejében leadtuk a nyomdába. Nem rajtunk mult, hogy meg nem jelent. Most már persze nem jöhet, mert idejét multa. Tessék azért más referádát írni, azokról az érdekes kiállításokról, szíves készséggel adunk neki helyet. Gondunk lesz rá, hogy a közlemények halmaza, vagy más hasonló ok miatt ne maradjon ki. Szíves üdvözlét.

NYILTÉR.

BUTOR-IPARTELEP

Nagyvárad, Szent László-tér
RIMANÓCZY-HÁZ. Holdas templom mellett.
Telefonszám az egész megyére 584.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

butor

nagyraktáramban

modern szalon-, ebédlő-, háló- és
fürdőberendezések, valamint minden-
nemű tükör, réz- és vasbutorok a
lehető legszolidabb árszámítás mellett a leg-
szébb kivitelben szerezhetők be.

Saját műhelyemben

személyes felügyelet mellett készülnek
minden e szakmába vágó asztalos, kár-
ptos és díszítő stb. munkák, javí-
tások a legjutányosabb árszámítás mellett

Tisztelettel

Büchler Márton.

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Irta: Gorkij Maxim 48.

— Majd . . . leharapom a fülét! Kis bo-
lond tel! Hát mit tehetek én neki? Az íróem-
berek nem ostobák, hatalmuk is van, ördön-
gös hatalmuk. Nem vagyok én kormányzó, hogy
a körmükre koppinthatnék, vagy hogy kitépet-
hessem a nyelvüket. Ezek az emberek úgy
rágcsálnak rajtunk, mint az egerek s nem le-
het őket méreggel vagy gyújtóval elpusztítani.
Csak a rubel öli meg őket. Nos? Most mondd
meg, hogy ki írta ezt?

— Emlékszik, hogy mikor még iskolába
jártunk, egy gimnázista járt hozzánk? Jesov.
Kis, fekete fiú.

— Hm! Hogyne. Láttam. Tudom már.
Hát az írta?

— Az.

— No. Ilyen egér. Már akkor látszott
rajta, hogy nem lesz belőle jóra való ember.
Már akkor is utjába állt mindenkinek. Okos
fiú volt. Ha akkor foglalkoztam volna vele,
talán lett volna belőle valami.

Ljuba gunyosan mosolygott, miközben aty-
jára nézett s így szólt:

— Hát aki ujságokba ír, az semmi? — Az
öreg sokáig hallgatott, ujjával dobolt az aszta-
lon s az arcát nézte, amely a fényesre tisztí-
tott számovárban visszatükröződött. Aztán föl-
emelte a fejét s így szólt:

— Ezek nem emberek. Ezek kelevények.
Az oroszok vére össze van keverve s meg
van romolva s ebből a rossz vérből valók
ezek a könyvirók és ujságírók, ezek a haragos
farizsok. — Mindenütt meg lehet őket ta-
lálni s egyre jobban elszaporodnak. Mi rontja
meg a vért? A lassu mozgás. Honnan, miből
támadnak a szunyogok? A mosárcból. Az
álló-vizekben élnek a legpiszkosabb állatok.
Éppen így van ez a rendezetlen életben is.

— Ez nem így van — mondta Ljuba fé-
lénken.

— Hát hogy van?

— Az írók önzetlen emberek. Nemes jol-
lemű emberek. Önmaguk számára nem kíván-
nak semmit, csak az igazságot akarják. Csak
az igazságot. Nem igaz, hogy szunyogok.

Ljuba eleven lett, miközben hevesen di-
csérte író-ismerőseit. Arcza lángolt s könyö-
rögve nézett atyjára, mintha ezt mondta
volna:

— Higgy nekem, kérlek! Nem tudok bi-
zonyítani. De higgy nekem!

— Oh tel! — vetette közbe az öreg.

Te agyonolvastad magadat. Te megmérgezted
magadat. Ugyan, mondd meg, miféle emberek
ezek? Senki sem tudja. Senki. Például ez a
Jesov . . . mi ez? Isten báránkjája. Azt mon-
dod, hogy csak az igazságot akarják? — Erre
igazán nem tudok mit felelni . . . Ilyen sze-
rény emberek. S hogy keresik ezt az igazsá-
got! Önzetlenül? Hidd el, hogy az ember nem
tud önzetlen lenni . . . senki sem verekszik
olyanért, amihez semmi köze sincsen s ha még-
is megteszi, hát egyszerűen ostoba fráter.
Az ember csak önmagát védi s csak a magátét
védi s ha így tesz, lesz is belőle valami. Hát
az is valami? Az igazság! Negyven év óta

mindennap ugyanazt az ujságot olvasom és
belelátok a dolgokba . . . Itt van az arczom
előttem, látod, de a számováról is az én ar-
czomat láthatod. Csakhogy az egészen más
arcz. Ezekből az ujságokból is minden vissza-
san látszik ki . . . Sohasem mutatják a dol-
gok valódi arczát . . . És te hiszel bennük.
De én tudom, hogy a számovár lapján eltorzul
az arczom . . .

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, márcz. 2.

Osztrák hitelrészvény	— — —	678.—
Magyar hitelrészvény	— — —	796.—
Leszámitoló bank	— — —	506.—
Rimamurányi	— — —	525.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	670.—	
Közuti vasut	— — —	594.—
Városi villamos vasut	— — —	327.50

A szerkesztőségért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Pesti hazai első takarékpénztár sorsjegyeket

napi árban elad s ezen sorsjegyekre
magas összegű

kölcsönöket nyújt

a legelőnyösebb feltételek mellett a

Polgári Takarékpénztár részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth-utca.

Pesti hazai takarékpénztári sors- jegyeket eladunk már most.

Készpénzért a napiárban.

Letétre való vételnél
napi áron számítjuk és
elegendő, ha a vevő a
vételnél 80 koronát le-
fizet, a hátralékot tet-
szés szerinti részletek-
ben törleszti.

A letétre való vételnél a játékjog a vevőt illeti.

Központi Takarékpénztár r.-társaság.

Szilágyi Dezső-utca. (Adorján-ház).

1512.

Ajánlom a következő
asztali boraimat

f. adózottan 10—25 L. fonott üvegekben (demyon)

1. n.-várad **új bor** literje **28** és fél kr.
 2. 1904. » **ó bor** » **31** és fél kr.
 3. 1904. » **ó vörös bor** » **45** és fél kr.
- Ugyan e borokat **50—100 literes hordókban**, fogy. adó nélkül — házhoz szállítom vagy vasuti állomásra adom **18—21—35** frt. Hl. árban.

Molnár Lajos,

szőlőbirtokos, Schlauch-tér 18. 1420.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város részére 1906. július hó 1-től 1909 június hó 30-ig terjedő időben szükségesség irodaszerek szállításának vállalatba adása céljából 1906. évi március hó 29-ik napján d. e. 10 órakor a városház tanácsstermben árlejtést fogok tartani.

Ajánlatot írásban zárt ajánlat utján lehet tenni s bánatpénzül 400 kornna teendő le készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban, mely bánatpénz, vagy az ennek letételét igazoló pénztári nyugta a zárt ajánlathoz lesz csatolandó.

A zárt ajánlatok a fent kitett határidőig alulírott kezeihez adhatók be s azok ajánlattevőket azonnal, ellenben Nagyvárad városát csakis az árverés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ajánlattevők azt, hogy az árlejtési feltételeket, a szükségleti kimutatást és mintákat ösmérik s azokat magukra nézve kötelezőknek elfogadják, az ajánlatban világosan kitenni kötelesek.

Az árlejtési feltételek, a szükségleti kimutatás és a minták alulírott hivatalos helyiségben a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1906. évi február hó 28-án

Komlóssy József
tanácsnok, mint az árverési
küldöttség elnöke.

Pesti hazai első takarékpénztár sorsjegyeket

napi árfolyam mellett

eladunk.

Biharmegyei takarékpénztár

Kossuth-utca.

A pesti hazai első takarékpénztár

egyesület ujonnan kibocsátott nyereménykötvényei fix ár mellett vásárolhatók a

Nagyvárad Takarékpénztárban
és arra darabonként 125 k.

kölcsönt nyújt.

Telefon 417.

Az „Első nagyvárad

Telefon 417.

csizma- és czipőgyár

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség szerződéses szállítói

Moskovits Farkas és Tsa

cég, mely 370 alkalmazottat és munkást foglalkoztat és a leginomabb lábbelieket *kizárólag* *kézimunkával* készítetteti.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. számú saját házában (volt rendőrségi épület) levő **kicsinybeni eladási üzletében** férfi, női, fiu és gyermek-

czipőket, vizmentes csizmákat eredeti gyári árban árusít és minden pár lábbelire a szabott gyári ár rá van plombálva.

Kitűnő anyag.

Tartós munka.

Legjobb szabás!

Kényelmes viselet!

Legdivatosabb fagon!

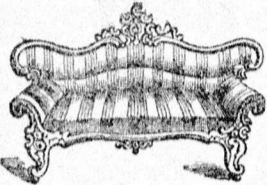

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcsó

bútor

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-,
szalon- és uris-
szoba berendezé-
sek, valamint az
egyebutordara-
bók a**Magyar Műbutorgyár**

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezé-
sek műipari vállalkozása, — Kívánatra tervek és
költségvetések.

Telefon 421 szám.

Építési anyag-raktár.Van szerencsém a t. építő- és építelő-közönség nagybecsű tudom-
ására hozni, hogy helyben *Színház-utca, Adorján-házban* egy**c z e m e n t r a k t á r t**

nyitottam.

Miután sikerült a Gurahonczy cementgyár kizárólagos főraktárát meg-
kapnom, ezáltal azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a legjobb minő-
ségű cementet a legolcsóbb árban számíthatom.Továbbá ajánlok **meszet** vagononként helyben vagy bármely vasuti
állomásra szállítva, a legolcsóbb napi árban **aszfalt, fedél és elszige-
telő lemezt, gipszet, carbolineumot, menyezetnad-fonatot**, min-
dentéle **hornyolt és hódmezővásárhelyi tető-cserepet.**

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérve

teljes tisztelettel

1522.

Weisz József.**Hirdetés.**A „NAGYVÁRADI HITELBANK” részvény-
társaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg
után **5%-os kamatot fizet.**

Leszámitol váltókat.

Előleget ad: értékpapírokra, éksze-
rekré és terményekre.Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és
földbirtokra.*Az igazgatóság.***HIRDE T É S E K**

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

Gyomorhajosok figyelmébe!Mindazok, kik hűlés, gyomormegterhelés, igen meleg vagy igen hideg és rossz, vagy nehezen
emészthető eledetek, ugy rendetlen életmód által**gyomorphülés, gyomorgörcs, gyomorhaj, nehéz emésztés, elnyálkásodási**hajokban szenvednek, ajánljuk az alábbi, igen jó és hathatós szert, mely már évek óta használat
ban van. Ez a híres**vértisztító és emésztést elősegítő****Ullrich Hubert-féle növény-bor.**Ezen növény-bor kitűnő gyógyhatású növényekből s jó borból van készítve
erősíti s eleveníti az embernek az egész emésztő szervezetét anélkül, hogy hajtószert
lenne. A növény-bor tisztítja a vért minden rossz és betegséget okozó elemektől és elő-
segíti az új vér képezését.A növény-bor idejekoráni használata által a gyomorhajokat még csirájukban elfojtja. Ezen
szer az összes ilyen fajta szerkelet felett áll. Fejfájás, felbőgés, gyomorégés, szélszorulás,
émelygés, hányás, mely idült gyomorfájásoknál nagy mértékben lépnek fel, ezen szer egy-
szeri használata után megszűnnek.**Székszorulás** és annak kellemetlen következményei, u. m.: **szorongatás, bél-
görcsök, szivdobogás, álmatlanság, továbbá vértódulás**
a májban, lépben és aranyér bántalmak ezen kitűnő gyógyhatású növény-bor használata által
gyorsan és fájdalom nélkül megszűnnek.E növény-bor megakadályozza az emészthetlenséget, előmozdítja az emésztési képességet és
eltávolít könnyen székelés által minden rossz anyagot a gyomor- és belekből.**A sápadt, sovány kinézés, vérszegénység, gyen-
geség** rendszerint rossz emésztés következménye hiányos vérképzés és a májbeteg állapotá-
ból ered. Teljes étvágytalanság, álmatlan éjék, idegfejtések, lehangoltságok
álmatlanságok, főfájások a betegeket sokszor leverik.A növény-bor a gyenge életerőnek új elemet ad. A növény-bor emeli az ét-
vágyat, növeli az emésztést és táplálkozást, új erőt és életet ad.

Számítalan elismerő- és köszönő-levelek adnak erről bizonyosságot.

Ezen növény-bor kapható üvegekben **3 és 4 koronáért** Nagyvárad, Püspöki,
Csatár, Bihar, Körös-Tarján, Bereg-Böszörmény, Mező-Keresztes, Komádi, Zsadán, Marcziháza,
Nagy-Szalonta, Tenke, Rossia, Rév, Szilágy-Somlyó, Kémer, Margitta, Székelyhid, Szalárd, Bihar,
Diószeg, Nagy-Léta, Pocsaj, Kiss-Marja, Konyár, Hosszu-Pályi, Derecske, Berettyó-Ujfalu, Zsáka,
Csökmő, Szeghalom, Vésztő, Okány, Sarkad, Kőtegyán, Gyula, Doboz, Békés Békés-Csaba stb. stb.
— Kapható még Ausztria és Magyarország összes nagyobb és kisebb városok összes gyógyszer-
táraiban.Továbbá a gyógyszertárak Nagyváradon küldenek 3 és több üveggel ezen növény-borból
Ausztria és Magyarország összes helységeibe **eredeti árakon.**

Utánzásoktól őrizkedni!!

Tessék mindig az „Ullrich Hubert-féle növény-bort” kérni.**TÖRT SZÁMOK**

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő
tanulók, kisiparosok
és kigazdák számára.Irtá: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára **20 fillér.**Vidékre 25 fillér előleges beküldése
mellett bérmentesen küldetik meg.